

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 133 van 3 maart 2009 over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van algemene bepalingen betreffende de keuze, de aankoop en het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen.

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 19 februari 2008, gericht aan de voorzitter van de Hoge Raad, heeft de Minister van Werk het advies van de Hoge Raad gevraagd over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van algemene bepalingen betreffende de keuze, de aankoop en het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen.

Het Uitvoerend Bureau heeft in de vergadering van 4 maart 2008 de analyse van dit ontwerp en de voorbereiding van het advies aan een ad hoc commissie toevertrouwd.

De Commissie ad hoc D132 “Collectieve beschermingsmiddelen” vergaderde op 21 april 2008 en op 25 augustus 2008 als deel van een Bijzonder Uitvoerend Bureau.

Het ontwerp werd verder behandeld tijdens de Uitvoerende Bureaus van 2 september en 7 en 17 oktober 2008.

Tijdens de voltallige vergadering van 17 oktober 2008 werd het dossier behandeld en een mondeling advies gegeven.

Daar de Werkgeversvertegenwoordigers bedenktijd vroegen voor het opmaken van de definitieve formulering van het advies, besliste het Uitvoerend Bureau van de Hoge Raad tijdens zijn vergadering van 3 februari 2009 om over te gaan tot een finale schriftelijke raadpleging van de leden van de Raad met de formulering van het advies op 3 maart 2009.

Dit finaal advies werd bevestigd tijdens de voltallige vergadering van de Hoge Raad van 17 april 2009.

Uiteenzetting van het ontwerp van koninklijk besluit

Het huidig artikel 54quater van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming regelt de bestelling en de levering van de collectieve beschermingsmiddelen, het verslag vóór hun indienstelling, de instructies over hun werking, hun gebruikswijze, hun inspectie en hun onderhoud.

Het ontwerp van koninklijk besluit heeft als doel:

- een algemeen kader voor de keuze, de aankoop en het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen vast te stellen, dat:

- enerzijds (zie artikels 6, 7, 8, 9, 13 van het ontwerp) de huidige bepalingen van het artikel 54quater van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming preciseert en moderniseert
- anderzijds de voorgemelde bepalingen vervolledigt door bepalingen (toepassingsgebied, definitie, verplichtingen) die aan het ontwerp een structuur geven die analoog is aan de structuur van het koninklijk besluit betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen en het koninklijk besluit betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.
- het artikel 54quater van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming op te heffen;
- de bepalingen over de keuze, de aankoop en het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen in de Codex over het welzijn op het werk te plaatsen;
- de leesbaarheid en de toepassing van de reglementering te verbeteren en deze toepassing gemakkelijker controleerbaar en strafbaar te maken.

Het besluit is van toepassing op de collectieve beschermingsmiddelen die geen onderdeel zijn van een arbeidsmiddel.

De collectieve beschermingsmiddelen die onderdeel zijn van een arbeidsmiddel worden met een arbeidsmiddel gelijkgesteld.

De inhoud van het ontwerp kan als volgt worden samengevat:

- Collectieve beschermingsmiddelen moeten beantwoorden aan bepaalde voorwaarden inzake het ontwerp en de constructie en aangepast zijn aan de risico's;
- De werkgever beoordeelt welke collectieve beschermingsmiddelen geschikt zijn voor welke risico's;
- Er geldt een procedure bij aankoop, levering en indienststelling van deze middelen;
- De werkgever zorgt voor het juiste gebruik, het onderhoud en de controle van deze middelen;
- De werkgever stelt informatie en instructies betreffende het gebruik van deze middelen ter beschikking van de werknemers.

II. ADVIES UITGEBRACHT DOOR DE HOGE RAAD PBW VIA DE SCHRIFTELIJKE PROCEDURE AFGESLOTEN OP 3 MAART 2009

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk brengt een verdeeld advies uit over het ontwerp van koninklijk besluit.

1. Standpunt van de vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties

De werknemersvertegenwoordigers brengen een positief advies uit op het ontwerp besluit, zowel om inhoudelijke redenen als formele redenen.

Voor hen is dit ontwerp besluit belangrijk want:

- het brengt de overblijvende bepalingen van artikel 54quater van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming over naar de Codex over het welzijn op het werk en
- het vrijwaart zo het voorkomingsbeleid inzake collectieve beschermingsmiddelen en
- het draagt bij tot het voltooiën van de codificatie.

Verder achten ze het logisch en nuttig dat:

- dezelfde procedure zou worden toegepast op de bepalingen van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming betreffende de collectieve beschermingsmiddelen, dan de procedure die in het verleden werd toegepast op de bepalingen van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming betreffende de arbeidsmiddelen en aan deze betreffende de individuele beschermingsmiddelen.

Om interpretatieproblemen betreffende de definitie van collectieve beschermingsmiddelen te vermijden, stellen ze voor:

- dat de huidige definitie in het ontwerpbesluit vervangen zou worden door de definitie die door de administratie na de besprekingen in de commissie ad hoc werd voorgesteld ¹ en
- dat een duidelijke toelichting aan de hand van voorbeelden² zou opgesteld worden en toegankelijk zou gemaakt, bijvoorbeeld via de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

2. Standpunt van de vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties

De werkgeversvertegenwoordigers spreken zich tegen het ontwerp besluit uit wegens volgende redenen:

- in de Europees kaderrichtlijn 89/391/CEE en in de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk heeft collectieve bescher-

¹ **Voorstel van definitie door de administratie gedaan op 28.08.08:**

"Voor de toepassing van dit besluit wordt onder collectief beschermingsmiddel verstaan iedere uitrusting die bestemd is om een groep werknemers of verschillende werknemers te samen en tegelijkertijd te beschermen tegen één of meer gevaren voor de veiligheid en de gezondheid, alsmede alle aanvullingen en accessoires van deze uitrusting die daartoe kunnen bijdragen of die noodzakelijk zijn voor het gebruik ervan, zelfs als er op een bepaald ogenblik maar één werknemer is tewerkgesteld.

Wordt evenwel niet beschouwd als een collectief beschermingsmiddel de uitrusting die een permanent of verwisselbaar onderdeel vormt of een accessoire of aanvulling is van een arbeidsmiddel."

² **Voorbeelden en opmerking van de administratie (28.08.08)**

"Voorbeelden van collectieve beschermingsmiddelen:

- trapleuningen in een gebouw;
- leuning en valbeschermingsnetten op een tijdelijke of mobiele bouwplaats;
- afzuigingskappen (hottes);

Voorbeelden van uitrustingen die een permanent of verwisselbaar onderdeel vormt of een accessoire of aanvulling is van een arbeidsmiddel:

- leuning van toegangsplatformen en -trappen op een stoomketel;
- afdekplaten ter bescherming tegen rechtstreekse aanraking in elektrische schakelkasten;
- de beschermingskap op een cirkelzaag;

Opmerking:

Paaltjes met een lint ertussen zijn geen CBM maar een veiligheids- en gezondheidssignalering. CBM's worden ontworpen (dus ook berekend) om aan hun doelstelling te kunnen beantwoorden. Een leuning of een valbeveiligingsnet moet berekend worden om te weerstaan aan de krachten die kunnen ontstaan bij het opvangen/weerhouden van een werknemer (verwijzing naar een uittreksel uit het INRS-tijdschrift)."

ming eerder betrekking op een principe en verwijst het niet naar een perfect definieerbare groep van beschermingsmiddelen;

- ze stellen vast dat het artikel 54^{quater} van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming momenteel voor de meerderheid van de collectieve beschermingsmiddelen niet wordt toegepast;
- ze zijn van mening dat voor de meerderheid van de collectieve beschermingsmiddelen (voorbeeld: leuning die reeds geïntegreerd zijn in de arbeidsmiddelen of in de gebouwen, detectiesystemen, veiligheidsglas, actieve beveiliging, branddeuren...), de procedure die voorzien is in het ontwerp van besluit nutteloos is (geen meerwaarde voor de veiligheid maar wel tijdverlies) en niet kan toegepast worden;
- talrijke collectieve beschermingsmiddelen zijn op basis van andere reglementeringen algemeen verbindend verklaard (voorbeeld betreffende de brandveiligheid, openbare veiligheid), reglementen of normen (voorbeeld de verzekeraars);
- het lijkt hen onlogisch om de procedure toe te passen die voorzien is in het ontwerp besluit (dat analoog is aan de procedure van toepassing op de arbeidsmiddelen of de individuele beschermingsmiddelen) van de collectieve beschermingsmiddelen (voorbeeld: leuning...) die al aangebracht werden vooraleer er werknemers tewerkgesteld zijn;
- geen enkel ander Europees land reglementeert de collectieve beschermingsmiddelen op de wijze zoals voorzien in het ontwerp van besluit.

Betreffende de definitie van collectieve beschermingsmiddelen, zijn ze van mening dat:

- de in het ontwerp van besluit genoemde definitie ontbreekt aan nauwkeurigheid en duidelijkheid;
- de definitie die de administratie heeft voorgesteld na de besprekingen in de commissie ad hoc op zich goed is, maar een te breed toepassingsgebied heeft voor de in het ontwerp van besluit bedoelde procedure.

De werkgeversvertegenwoordigers achten noodzakelijk en stellen voor:

- om de collectieve beschermingsmiddelen vast te stellen voor dewelke de toepassing van de procedure die in het ontwerp van besluit wordt vermeld, nodig is, en een meerwaarde betekent voor de veiligheid (voorbeeld vangnetten) en
- om de procedure vermeld in het ontwerp van besluit alleen toe te passen voor de vastgestelde collectieve beschermingsmiddelen.

Ze zijn van mening dat de middelen die vastgesteld moeten worden een minderheid uitmaken van de collectieve beschermingsmiddelen.

III. BESLISSING

Het advies aan mevrouw de Minister van Werk bezorgen.

Bijlage: standpunt van een geassocieerd lid -vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties uit de niet-commerciële sector

Een vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties uit de niet-commerciële sector merkt op dat:

- er een duidelijke en nauwkeurige definitie ontbreekt zowel in de huidige reglementering als in het ontwerp van besluit en
- het bijgevolg moeilijk is, vooral voor de niet gespecialiseerde instellingen om te begrijpen wat er beoogd wordt door een collectief beschermingsmiddel en om de betreffende reglementering doeltreffend toe te passen.

Hij acht het dus noodzakelijk om de collectieve beschermingsmiddelen te definiëren op een duidelijke en nauwkeurige wijze opdat de reglementering doeltreffend zou kunnen toegepast worden.